

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zagreb

KLASA: 041-01/24-03/28
URBROJ: 613-03-24-11
Zagreb, 17. listopada 2024.

Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji

**Stranka
demokratske akcije
Hrvatske
za 2023.**

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O STRANCI	6
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	6
	Sustav unutarnjih kontrola	7
	Planiranje	8
	Financijski izvještaji	9
III.	REVIZIJA ZA 2023.	15
	Ciljevi i područja revizije	15
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	15
	Metode i postupci revizije	16
	Nalaz za 2023.	17
	Provedba naloga i preporuka	26

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Stranke demokratske akcije Hrvatske (dalje u tekstu: Stranka) za 2023.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima, Financijski plan, Program rada te Izvještaj o primljenim donacijama tijekom godine. Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Stranke sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, prihodi, rashodi te imovina, obveze i vlastiti izvori.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima izraženo je uvjetno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja bezuvjetno mišljenje.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 66/23) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) UVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Stranke za 2023. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Pojedini poslovni događaji u poslovnim knjigama nisu evidentirani ni u financijskim izvještajima iskazani prema računovodstvenom načelu nastanka događaja.

Tako su prihodi i potraživanja za prihode poslovanja u iznosu od 1.121,00 euro, koji se odnose na zakupninu i režijske troškove od jednog zakupoprimca za lipanj 2023., evidentirani u poslovnim knjigama za 2024., a trebali su biti evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023. Nadalje, rashodi u iznosu od 16.876,43 eura koji se odnose na troškove uređenja poslovnog prostora (isporučeni materijal i izvedeni radovi) u zgradi Stranke (na temelju računa od 31. prosinca 2022.) evidentirani su u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023., iako je iz priložene dokumentacije vidljivo da je materijal isporučen i radovi izvedeni do konca rujna 2022. te ih je trebalo evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima za 2022.

Rashodi u iznosu od 410,06 eura nisu u poslovnim knjigama evidentirani ni u financijskim izvještajima iskazani na računima propisanim računskim planom za neprofitne organizacije. Troškovi nabave pisača i USB kabela u iznosu od 202,41 euro evidentirani su i iskazani na računu rashoda amortizacije umjesto na računu rashoda za sitni inventar. Nadalje, dio vrijednosti mobilnog uređaja u iznosu od 207,65 eura evidentiran je i iskazan na računu rashoda za sitni inventar u iznosu od 178,00 eura i na računu rashoda za usluge telefona u iznosu od 29,65 eura, a trebalo ih je evidentirati na računu dugotrajne nefinancijske imovine (komunikacijska oprema). Preostali dio vrijednosti navedenog mobilnog uređaja u iznosu od 504,05 eura nije evidentiran u poslovnim knjigama ni iskazan u financijskim izvještajima za 2023. Ukupnu vrijednost navedenog uređaja u iznosu od 711,70 eura trebalo je u trenutku nabave evidentirati u okviru dugotrajne imovine (skupina 02), na računu komunikacijske opreme te od početka srpnja do konca 2023. obračunati amortizaciju u iznosu od 177,90 eura (po propisanoj stopi od 50,0 %).

Za 2023. evidentiran je u poslovnim knjigama ispravak vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine i obračunana amortizacija u jednakom iznosu od 651,02 eura. Revizijom je utvrđeno da je za računala i računalnu opremu (prijenosno računalo Lenovo IdeaPad 3 i multifunkcijski pisač) nabavljenu koncem 2022. obračunan ispravak vrijednosti u iznosu od 421,30 eura, umjesto u iznosu od 210,65 eura, jer je pri utvrđivanju ispravka vrijednosti pogrešno primijenjena stopa u visini od 50,0 % umjesto u visini od 25,0 % (propisanoj stopi za računalnu opremu). S obzirom na to da se ispravak vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine temelji na obračunu amortizacije, iz navedenog proizlazi da je vrijednost imovine evidentirana u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima manja za 210,65 eura, dok su rashodi amortizacije evidentirani i iskazani više u jednakom iznosu (umjesto u iznosu od 651,02 eura trebali su biti evidentirani i iskazani u iznosu do 440,37 eura). Nadalje, proizlazi da je i manjak prihoda tekuće godine (za 2023.) evidentiran u poslovnim knjigama i iskazan u financijskim izvještajima više za 210,65 eura (evidentiran je i iskazan u iznosu od 10.488,06 eura umjesto u iznosu od 10.277,41 euro).

Račun za električnu energiju za lipanj 2023. u ukupnom iznosu od 258,62 eura (od čega se 153,20 eura odnosi na stvarni trošak električne energije odnosno rashode u visini obveze za plaćanje i 105,42 eura na obračunanu razliku između tržišne cijene isporučene energije i cijene utvrđene Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije) u poslovnim knjigama evidentiran je dva puta.

Zbog navedenog su koncem 2023. u poslovnim knjigama i u financijskim izvještajima više evidentirani i iskazani rashodi za električnu energiju za 258,62 eura te drugi prihodi (u okviru kojih je evidentirana razlika između tržišne cijene isporučene energije i cijene utvrđene Uredbom) za 105,42 eura.

Stanje novčanih sredstava na 31. prosinca 2023. prema izvodu poslovne banke iznosi 474,13 eura. U poslovnim knjigama je evidentirano i u financijskim izvještajima iskazano stanje novčanih sredstava u iznosu od 203,16 eura, što je manje za 270,97 eura u odnosu na stanje novčanih sredstava prema izvodu poslovne banke. Razlika se odnosi na manje iskazano početno stanje u iznosu od 0,92 eura, neevidentiranu uplatu kupca za zakupninu od 23. siječnja 2023. u iznosu od 375,00 eura te neevidentirano plaćanje dobavljaču za usluge telefona od 9. listopada 2023. u iznosu od 104,95 eura.

Obveze su koncem 2023. u poslovnim knjigama evidentirane i u financijskim izvještajima iskazane u iznosu od 13.814,60 eura, a trebale su biti evidentirane i iskazane u iznosu od 14.200,44 eura (za 385,84 eura manje su iskazane obveze prema dobavljačima). Naime, prema analitičkoj evidenciji dobavljača, koncem godine dio dobavljača je u preplati u ukupnom iznosu od 385,84 eura jer je Stranka u 2023. i prethodnim godinama po plaćanju pojedinih računa dobavljača zatvarala obveze, a da prethodno nije u poslovnim knjigama evidentirala rashode i obveze za iznos preplate. Stranka je za iznos preplate (385,84 eura za koje nije postojala evidentirana obveza) umanjila završno stanje ukupnih obveza prema dobavljačima, a navedeni iznos trebalo je evidentirati u okviru financijske imovine, na računu potraživanja za dane predujmove, kako bi obveze i imovina bili realno iskazani.

Obavljen je popis imovine i obveza na 31. prosinca 2023. Početkom siječnja 2024. sastavljeno je Izvješće o obavljenom popisu imovine i obveza uz koje je priložena popisna lista dugotrajne nefinancijske imovine (obuhvaća dugotrajnu proizvedenu imovinu – osnova sredstva i sitni inventar) prema količini i vrijednosti predmeta dugotrajne nefinancijske imovine te za potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima izvodi otvorenih stavaka iz analitičke knjigovodstvene evidencije (nepodmireni računi kupaca i dobavljača), koje nisu potpisali članovi popisnog povjerenstva. Novčana sredstva na žiroračunu koja su u poslovnim knjigama evidentirana i u financijskim izvještajima iskazana u iznosu od 203,16 eura, potraživanja od kupaca u iznosu od 12.444,38 eura te obveze prema dobavljačima u iznosu od 13.814,60 eura popisani su na temelju podataka evidentiranih u poslovnim knjigama, a revizijom (pregledom izvoda poslovne banke te ulaznih i izlaznih računa) je utvrđeno da stanje novčanih sredstava na žiroračunu te potraživanja i obveze nisu točno evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023. Stranka koncem godine s kupcima i dobavljačima nije uskladila podatke o potraživanjima i obvezama (izvodi otvorenih stavaka). Zbog navedenog nije postignuta osnovna svrha popisa, a to je utvrđivanje stvarnog stanja imovine i obveza te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Bilješke uz Bilancu ne sadrže pregled ugovornih odnosa i sudskih sporova koji su u tijeku, koji mogu postati obveza ili imovina (u Bilanci na dan 31. prosinca 2023. u izvanbilančnim zapisima iskazana je kupoprodajna vrijednost poslovne zgrade za koju se vodi sudski postupak).

Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima nisu potpune jer ne sadrže razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u ostvarenju pojedinih prihoda i rashoda u odnosu na ostvarenje prethodne godine. Utvrđeno je da su znatno više ostvareni prihodi od imovine za 7.849,62 eura ili 33,4 %; ostali prihodi za 3.146,26 eura ili 68 248,6 %; rashodi za komunalne usluge za 3.668,75 eura ili 194,3 %; rashodi za intelektualne i osobne usluge za 1.629,95 eura ili 34,9 % i rashodi za energiju za 1.541,15 eura ili 27,5 %; manje su ostvareni rashodi za reprezentaciju za 2.595,99 eura ili 66,1 %; rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja ostvareni su u iznosu od 16.876,43 eura, a u prethodnoj godini nisu ostvareni. (točka 3. Nalaza)

B) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Stranke za 2023. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2022. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

Obveze Stranke

Stranka je obvezna pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2023. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O STRANCI

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Stranka je svojstvo pravne osobe stekla u kolovozu 1990. upisom u Registar političkih stranaka, koji vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave. Sjedište Stranke je Mandaličina 17, Zagreb.

Djelokrug, ciljevi i način djelovanja Stranke određeni su Programom i Statutom Stranke.

Programom Stranke utvrđena je afirmacija ljudskih prava i sloboda; demokracija; afirmacija legitimnih prava nacionalnih manjina, nacionalne samobitnosti i političke zastupljenosti Bošnjaka i drugih manjinskih naroda u Republici Hrvatskoj te njihova integracija u javni život (gospodarstvo, kultura, vjerske zajednice); unaprjeđenje socijalnih prava; tržišna privreda, unaprjeđenje privatnog poduzetništva te stambene i agrarne politike; razvoj turizma, trgovine, prometa i brodogradnje; zaštita prirode i ljudskog okoliša; održavanje povezanosti Bošnjaka s Bosnom i Hercegovinom te pripadnika drugih manjinskih naroda u Republici Hrvatskoj s njihovim matičnim zemljama; razvoj ekonomske, političke i kulturne suradnje sa susjednim zemljama te na europskoj i međunarodnoj razini.

Statutom (koji je donijela Skupština Stranke u rujnu 2018.), utvrđeni su ciljevi i način njihova ostvarivanja, prava i obveze članova, tijela Stranke, način njihova izbora i opoziva, trajanje mandata, prestanak rada i druga pitanja od interesa za članstvo i rad Stranke.

Tijela Stranke su: Skupština, Glavni odbor, Predsjedništvo, Predsjednik, Nadzorni odbor i Sud časti. Mandat tijela Stranke traje četiri godine, s mogućnošću ponovnog izbora.

Skupština je najviše tijelo Stranke koje utvrđuje ciljeve, smjernice i stajališta Stranke, donosi Poslovnik o svome radu, Program i Statut te daje tumačenje općih akata koje donosi, bira i razrješava Predsjednika i ostala tijela Stranke, odlučuje o povjerenju Predsjedniku i potpredsjednicima, raspravlja i prihvaća izvješće koje podnosi Predsjednik i druga tijela Stranke, razmatra i ocjenjuje aktivnosti Stranke između dvaju zasjedanja Skupštine te ostala pitanja u vezi s djelovanjem Stranke. Održava se svake četiri godine, a saziva je Predsjedništvo i Glavni odbor.

Glavni odbor je najviše tijelo Stranke između dvaju zasjedanja Skupštine i ima 41 člana koje bira Skupština Stranke. Zasjeda najmanje jednom godišnje. Utvrđuje prijedloge akata i odluke koje donosi Skupština, donosi odluke od posebnog značaja između zasjedanja Skupštine te vodi brigu o provođenju odluka Skupštine; donosi opće akte Stranke; bira potpredsjednike, članove Predsjedništva, glavnog tajnika Stranke i potpredsjednika Glavnog odbora te odlučuje o povjerenju članovima Predsjedništva; donosi program rada i financijski plan te usvaja financijske izvještaje; raspravlja i usvaja izvještaje o radu Predsjednika, Predsjedništva, Glavnog odbora i Nadzornog odbora Stranke.

Predsjedništvo je izvršno političko tijelo Stranke i ima 15 članova, a čine ga Predsjednik Stranke, četiri potpredsjednika Stranke, predsjednik Glavnog odbora, glavni tajnik i osam članova Predsjedništva. Izvršava odluke Skupštine i Glavnog odbora i provodi program Stranke; priprema nacрте akata i odluka koje donosi Skupština i Glavni odbor; vodi brigu o izboru funkcija i članova tijela Stranke koje bira Skupština; raspolože imovinom i prati ostvarenje financijskog plana.

Predsjednik predstavlja i zastupa Stranku, saziva i predsjedava sjednicama Predsjedništva, usklađuje rad tijela Stranke i obavlja druge poslove za koje ga ovlasti Skupština i Glavni odbor. U 2023. i u vrijeme obavljanja revizije (srpanj 2024.) Predsjednik Stranke je Mirsad Srebreniković, dipl. iur. (ponovno izabran na Skupštini Stranke u listopadu 2022.).

Nadzorni odbor ima pet članova, nadzire materijalno i financijsko poslovanje te obavlja i druge poslove nadzora na zahtjev Glavnog odbora, Predsjedništva ili Predsjednika Stranke.

Sud časti ima tri člana, rješava žalbe na odluku o isključenju iz članstva Stranke, kao i o drugim slučajevima koji su mu dani u nadležnost Statutom ili drugim aktom Stranke.

Pravilnikom o ustroju Stranke (iz veljače 2016.), uređeno je osnivanje i učlanjenje u ogranke i podružnice, sazivanje sjednica, kandidacijski postupak, odnosi s medijima, međunarodna suradnja i nominiranje kandidata Stranke za izbore. Stranka je organizirana na teritorijalnom načelu, a koncem 2023. ima 17 ogranaka: tri općinska (Drenovci, Kršan, Raša) i 14 gradskih (Dubrovnik, Karlovac, Sisak, Pula, Rovinj, Umag, Labin, Rijeka, Zadar, Krk, Petrinja, Velika Gorica, Zagreb, Gradski ogranak Gradske četvrti Peščenica u Zagrebu). Također su doneseni Kodeks časti i Pravilnik o materijalno-financijskom poslovanju Stranke.

Rad Stranke organiziran je kroz sjednice tijela Stranke. Prema Statutu, za obavljanje administrativnih, operativnih i materijalno-tehničkih poslova osnivaju se stručne službe Stranke kojima upravlja Glavni tajnik.

Glavni tajnik Stranke organizira i koordinira rad organa Stranke, pruža stručnu pomoć u sazivanju sjednica i organizaciji rada, odgovoran je za izvršenje odluka tijela Stranke (Predsjednika, Predsjedništva, Glavnog i Nadzornog odbora), usklađuje rad ogranaka, vodi brigu o evidenciji članova Stranke, obavlja poslove odnosa s medijima i javnošću, odgovoran je za pravovremeno financijsko izvještavanje, zastupa Stranku u skladu s ovlaštenjima Predsjednika te obavlja i druge poslove u skladu sa Statutom Stranke. U 2023. i u vrijeme obavljanja revizije (srpanj 2024.) glavni tajnik Stranke je Esad Kopic Osmanovic (izabran na sjednici Glavnog odbora u listopadu 2022.).

Administrativne poslove do konca rujna 2023. obavljala je fizička osoba, na temelju ugovora o obavljanju studentskog posla zaključenog sa studentskim servisom, a od listopada 2023. navedene poslove obavljaju Predsjednik i potpredsjednik Stranke bez naknade.

U 2023. Stranka nije imala zaposlenih.

Sustav unutarnjih kontrola

Prema odredbama članka 3., stavka 2. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14 i 114/22), financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola kojima se osigurava, upravljajući rizicima, razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva neprofitne organizacije sredstva koristiti namjenski, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito.

Postupci i metode unutarnjih kontrola opisani su unutarnjim aktima. Statutom je utvrđeno da se financijsko poslovanje Stranke obavlja putem žiroračuna i blagajne; financijska sredstva mogu se primiti i izdati samo na temelju pisanih naloga s potpunom dokumentacijom; svaka promjena u sredstvima mora biti odmah evidentirana u knjigovodstvu, a financijsko poslovanje se uređuje posebnim pravilnikom koji donosi Glavni odbor. Pravilnikom o materijalno-financijskom poslovanju Stranke (iz veljače 2016.) utvrđeno je planiranje, raspolaganje i kontrola raspolaganja imovinom i financijskim sredstvima, obavljanje platnog prometa, godišnje planiranje, izvještavanje, službena putovanja i druga pitanja od važnosti za materijalno-financijsko poslovanje Stranke.

U 2023. fizička osoba koja je obavljala administrativne poslove obavljala je i kontrolu knjigovodstvene dokumentacije, a Predsjednik Stranke je ovjeravao i odobravao knjigovodstvene isprave te potpisivao ugovore. Također, Predsjednik Stranke upoznao je Predsjedništvo i Glavni odbor s Financijskim planom, Programom rada i Financijskim izvještajima za 2023. Nadzorni odbor u 2023. nije provodio nadzor materijalno-financijskog poslovanja. Računovodstvene usluge koje, između ostalog, obuhvaćaju vođenje poslovnih knjiga te izradu financijskih izvještaja, obavlja pravna osoba na temelju zaključenog ugovora (iz prosinca 2015.) te dodatka ugovoru (iz siječnja 2023.).

Kodeksom časti (iz veljače 2016.), utvrđene su nadležnosti Suda časti, ovlasti Predsjednika Stranke te odgovornosti, obveze i pravila ponašanja članova Stranke. Nadalje, utvrđene su vrste povreda (laka, teška, najteža), postupanja u slučaju povreda te stegovne mjere u slučaju povreda Kodeksa časti (opomene, privremeno oduzimanje prava na obnašanje pojedinačnih ili svih funkcija te isključenje iz Stranke). Stranka je u rujnu 2023., zbog kršenja pravila ponašanja odnosno povrede Kodeksa časti, iz Stranke isključila jednog člana.

Pravilnikom o ustroju Stranke (iz veljače 2016.), između ostalog, uređeni su i odnosi s medijima, međunarodna suradnja i nominiranje kandidata Stranke za izbore. Stranka provodi vanjsku komunikaciju putem mrežnih stranica Stranke (objavljene su informacije o Stranci, Program i Statut Stranke, obavijesti sa sjednica Predsjedništva i Glavnog odbora, izvješća, programi i planovi te druge informacije), društvene mreže (Facebook) i sredstava javnog informiranja. Za unutarnju komunikaciju koristi mobilnu aplikaciju i elektroničku poštu.

Planiranje

Program rada i Financijski plan za 2023. usvojilo je Predsjedništvo Stranke i Glavni odbor na sjednicama održanim u prosincu 2022. Izmjene i dopune Financijskog plana za 2023. usvojilo je Predsjedništvo Stranke 15. prosinca 2023., a nije ih usvojio Glavni odbor iako je istog dana održana sjednica Glavnog odbora na kojoj su usvojeni Program rada i Financijski plan za 2024.

Financijski plan sadrži Plan prihoda i rashoda, Plan zaduživanja i otplata te Obrazloženje financijskog plana (po programima i aktivnostima povezanim s računskim planom za neprofitne organizacije na razini odjeljka). Donesen je u kunama te su planirani prihodi u iznosu od 206.550,00 kn (27.413,89 eura), rashodi u iznosu od 203.500,00 kn (27.009,09 eura) i višak prihoda u iznosu od 3.050,00 kn (404,80 eura). Također je planiran i preneseni višak prihoda iz prethodnih godina u iznosu od 77.371,00 kn (10.268,90 eura) te ukupno planirani višak prihoda iznosi 80.421,00 kn (10.673,70 eura).

Izmjenama i dopunama Financijskog plana za 2023. planirani su prihodi u iznosu od 34.630,00 eura, rashodi u iznosu od 45.650,00 eura te manjak prihoda u iznosu od 11.020,00 eura. Planirani prihodi odnose se na prihode od imovine (od najma poslovnog prostora) u iznosu od 31.330,00 eura, prihode od članarina u iznosu od 200,00 eura i ostale prihode u iznosu od 3.100,00 eura. Planirani rashodi odnose se na materijalne rashode u iznosu od 44.400,00 eura, rashode amortizacije u iznosu od 650,00 eura i financijske rashode u iznosu od 600,00 eura. Izmjene i dopune Financijskog plana ne sadrže planirani rezultat poslovanja za koji se očekuje da će ga Stranka ostvariti na 31. prosinca 2022.

Programom rada za 2023. opisana su, između ostalog, temeljna načela i zadaci Stranke te planirane aktivnosti za njihovo ostvarivanje. Temeljna načela su afirmacija ljudskih i građanskih prava, demokracija, tržišna privreda i privatno poduzetništvo, unaprjeđenje socijalnih prava, ravnopravnost i afirmacija legitimnih prava nacionalnih manjina, politička zastupljenost Bošnjaka u Republici Hrvatskoj te njihova integracija u javni život.

Programom rada i Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima, u 2023. planirane su sljedeće aktivnosti s potrebnim sredstvima za njihovo provođenje, i to: osnaživanje Stranke okupljanjem novih članova u iznosu od 1.850,00 eura, aktivnosti ogranaka i registracija članstva u iznosu od 1.700,00 eura te jačanje veza sa svim bošnjačkim asocijacijama u iznosu od 1.800,00 eura. Osim navedenih aktivnosti, Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima planirana su sredstva za ostvarivanje aktivnosti foruma žena u iznosu od 1.500,00 eura te pripreme za popis stanovništva u iznosu od 38.800,00 eura, koje Programom rada nisu planirane. Nadalje, u Programu rada opisno su navedene aktivnosti Skupštine, Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke, koje nisu planirane Izmjenama i dopunama Financijskog plana te ne sadrže potrebna sredstva za njihovo ostvarivanje.

Iz navedenog je vidljivo da aktivnosti planirane Programom rada i Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima nisu usklađene, a izmjene Programa rada za 2023. nisu donesene.

Financijski izvještaji

Stranka vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma (Narodne novine 29/19 i 98/19) te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Za 2023. sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima te Bilješke uz financijske izvještaje (uz Izvještaj o prihodima i rashodima te uz Bilancu). Financijski izvještaji s priložima (Program rada i Financijski plan za 2023., Izmjene i dopune Financijskog plana za 2023. te Izvješće o primljenim donacijama za financiranje redovne političke aktivnosti od 1. siječnja do 31. prosinca 2023.) dostavljeni su Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja u propisanom roku te su objavljeni na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva i Stranke.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima za 2023., ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 34.481,87 eura, što je 10.916,25 eura ili 46,3 % više u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni prihodi su u odnosu na planirane manji za 148,13 eura ili 0,4 %.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u eurima

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2022.	Ostvareno za 2023.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	79,63	0,00	-
2.	Drugi prihodi	23.485,99	34.481,87	146,8
	Ukupni prihodi	23.565,62	34.481,87	146,3

Ostvareni prihodi u cijelosti se odnose na druge prihode, a u odnosu na prethodnu godinu, više su ostvareni za 10.995,88 eura ili 46,8 %, najvećim dijelom zbog više ostvarenih prihoda od zakupa poslovnih prostora (od početka 2023. u zakup je dan još jedan poslovni prostor u Mandaličinoj 17). Prihodi od članarina i članskih doprinosa u 2023. nisu ostvareni (u prethodnoj godini su ostvareni u iznosu od 79,63 eura), jer Stranka nije dovršila reviziju članstva koju je započela prethodnih godina te članarine nisu naplaćivane.

Drugi prihodi ostvareni u iznosu od 34.481,87 eura odnose se na prihode od imovine u iznosu od 31.331,00 euro, prihode od subvencije cijene električne i toplinske energije u iznosu od 2.735,81 euro, ispravak knjiženja (reprezentacije) iz prethodne godine u iznosu od 336,98 eura te drugo u iznosu od 78,08 eura.

Prihodi od imovine u iznosu od 31.331,00 euro odnose se na prihode ostvarene na temelju ugovora o zakupu poslovnih prostora u zgradi Stranke (zgrada s vrtom ukupne površine 851 m²). Ostvareni su na temelju tri ugovora zaključena prethodnih godina na neodređeno vrijeme i dodataka navedenim ugovorima. Prema ugovoru iz prosinca 2013. i njegovu dodatku iz listopada 2018., dva odvjetnička ureda i jedno trgovačko društvo koriste poslovni prostor u četvrtoj etaži zgrade za koji je ugovorena ukupna mjesečna zakupnina u iznosu od 650,00 eura, a ukupni režijski troškovi u paušalnom iznosu od 300,00 eura mjesečno, koji se plaćaju zajedno sa zakupninom. Od navedenog ugovorenog zakupa na trgovačko društvo odnosi se dio mjesečne zakupnine u iznosu od 200,00 eura, a preostali dio zakupnine i ukupni paušalni iznos režijskih troškova dijele dva odvjetnička ureda (trgovačko društvo ne plaća režijske troškove). U veljači 2014. zaključen je ugovor o zakupu poslovnog prostora s trgovačkim društvom koje koristi poslovni prostor u petoj etaži zgrade te u listopadu 2021. i rujnu 2022. dodaci navedenom ugovoru, prema kojima je ugovorena mjesečna zakupnina od siječnja do listopada 2023. u iznosu od 290,00 eura, a od studenoga do prosinca 2023. u iznosu od 850,00 eura te plaćanje režijskih troškova u paušalnom iznosu od 250,00 eura mjesečno, koji se plaćaju zajedno sa zakupninom. U kolovozu 2022. zaključen je ugovor o zakupu poslovnog prostora s trgovačkim društvom koje koristi poslovni prostor na trećem katu (dvije sobe i terasa) te u siječnju 2023. dodatak navedenom ugovoru, prema kojima je ugovorena mjesečna zakupnina u iznosu od 971,00 euro te plaćanje režijskih troškova u paušalnom iznosu od 150,00 eura mjesečno, koji se plaćaju zajedno sa zakupninom, s početkom od 1. siječnja 2023.

Prihodi od subvencije cijene električne i toplinske energije u iznosu od 2.735,81 euro odnose se na razliku, odnosno umanjeње računa za opskrbu električnom i toplinskom energijom na temelju Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (Narodne novine 104/22, 106/22, 121/22 i 156/22), koja je bila na snazi do 1. travnja 2023. te Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (Narodne novine 31/23, 74/23, 107/23 i 122/23), koja je na snazi od 1. travnja 2023., a kojima su, između ostalog, propisani način i uvjeti formiranja cijena za određene kategorije kupaca električne energije i toplinske energije. U siječnju 2023. Ministarstvo financija donijelo je Uputu neprofitnim organizacijama o načinu evidentiranja rashoda za električnu i toplinsku energiju sukladno Uredbi o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije, u kojoj su navedeni primjeri evidentiranja zaprimljenih računa za električnu i toplinsku energiju u poslovnim knjigama. Prema navedenoj Uputi zaprimljeni računi za električnu i toplinsku energiju evidentiraju se u okviru rashoda za energiju u visini obveze za plaćanje računa (bez evidentiranja razlike, odnosno iskazivanja iznosa subvencije cijene energije na prihodima i rashodima).

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima za 2023., ukupni rashodi ostvareni su u iznosu od 44.969,93 eura, što je 19.880,22 eura ili 79,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni rashodi su u odnosu na planirane manji za 680,07 eura ili 1,5 %.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u eurima

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2022.	Ostvareno za 2023.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Materijalni rashodi	23.599,41	43.868,47	185,9
1.1.	Rashodi za promidžbu i informiranje	481,12	0,00	-
1.2.	Drugi materijalni rashodi	23.118,29	43.868,47	189,8
2.	Rashodi amortizacije	122,59	651,02	531,1
3.	Financijski rashodi	633,98	450,44	71,0
4.	Rashodi za donacije (pomoći)	199,08	0,00	-
5.	Drugi rashodi	534,65	0,00	-
	Ukupni rashodi	25.089,71	44.969,93	179,2
	Ukupni prihodi (veza Tablica broj 1)	23.565,62	34.481,87	146,3
	Manjak prihoda	1.524,09	10.488,06	688,2

Vrijednosno značajniji udjel u ukupno ostvarenim rashodima imaju materijalni rashodi u iznosu od 43.868,47 eura ili 97,6 %. Svi drugi rashodi (rashodi amortizacije i financijski rashodi) ostvareni su u iznosu od 1.101,46 eura i imaju 2,4 % udjela u ukupno ostvarenim rashodima.

U odnosu na prethodnu godinu, značajnije odstupanje odnosi se na materijalne rashode koji su veći za 20.269,06 eura ili 85,9 %. Navedena odstupanja najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge tekućeg i investicijskog održavanja koji prethodne godine nisu ostvareni, a u 2023. ostvareni su za izvođenje radova na uređenju poslovnog prostora na trećem katu zgrade u Zagrebu (koji je dan u zakup) u iznosu od 16.876,43 eura; rashode za komunalne usluge koji su više ostvareni za 3.668,75 eura ili 194,3 % (najvećim dijelom zbog povećane potrošnje vode u razdoblju od 21. kolovoza do 22. rujna 2023. u iznosu od 2.640,64 eura, zbog puknuća cijevi); rashode za intelektualne i osobne usluge koji su više ostvareni za 1.629,95 eura ili 34,9 % (najvećim dijelom zbog pogrešnog evidentiranja rashoda za računovodstvene usluge za 2022. u iznosu od 1.692,15 eura) i rashode za energiju koji su više ostvareni za 1.541,15 eura ili 27,5 % (zbog povećanih troškova toplinske energije); manje su ostvareni rashodi za reprezentaciju za 2.595,99 eura ili 66,1 % (zbog održavanja manjeg broja sjednica tijela Stranke).

– Materijalni rashodi

Materijalni rashodi (u cijelosti drugi materijalni rashodi) ostvareni u iznosu od 43.868,47 eura odnose se na rashode za usluge u iznosu od 32.607,15 eura, rashode za materijal i energiju u iznosu od 7.446,51 eura (za električnu i toplinsku energiju u iznosu od 7.149,06 eura i sitni inventar u iznosu od 297,45 eura), naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično (troškovi službenih putovanja potpredsjednika Stranke, predsjednika ogranaka i članova tijela Stranke) u iznosu od 2.320,23 eura te druge nespomenute materijalne rashode u iznosu od 1.494,58 eura (za reprezentaciju u iznosu od 1.334,10 eura, premije osiguranja u iznosu od 151,19 eura te pristojbe u iznosu od 9,29 eura).

Rashodi za usluge u iznosu od 32.607,15 eura odnose se na rashode za usluge tekućeg i investicijskog održavanja (troškovi uređenja poslovnog prostora danog u zakup) u iznosu od 16.876,43 eura, intelektualne i osobne usluge u iznosu od 6.300,94 eura (od kojih su vrijednosno značajniji rashodi za računovodstvene usluge u iznosu od 3.492,15 eura te usluge obavljanja administrativnih poslova na temelju zaključenog ugovora sa studentskim servisom u iznosu od 2.729,41 eura), komunalne usluge (komunalna i vodna naknada, odvoz smeća i opskrba vodom) u iznosu od 5.556,69 eura, zakupnine i najamnine (za zakup poslovnih prostora u Puli, Rijeci i Raši za potrebe ogranaka Stranke i najam vozila) u iznosu od 2.343,17 eura, troškove telefona u iznosu od 1.042,48 eura te ostale usluge (usluge čišćenja poslovnih prostora i HRT pristojba) u iznosu od 487,44 eura.

– Rashodi amortizacije

Rashodi amortizacije ostvareni su u iznosu od 651,02 eura, a odnose se na obračunanu amortizaciju uredske opreme.

– Financijski rashodi

Financijski rashodi ostvareni u iznosu od 450,44 eura odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa u iznosu od 430,35 eura te zatezne kamate u iznosu od 20,09 eura.

– Manjak/višak prihoda

Manjak prihoda za 2023. iznosi 10.488,06 eura. Preneseni višak prihoda iz prethodnih godina iznosi 10.268,90 eura te manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju iznosi 219,16 eura.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2023., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana je u iznosu od 13.595,44 eura.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2023.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora

u eurima

Redni broj	Opis	1. siječnja 2023.	31. prosinca 2023.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	873,19	421,30	48,2
1.1.	Proizvedena dugotrajna imovina	873,19	421,30	48,2
2.	Financijska imovina	11.390,22	13.174,14	115,7
2.1.	Novac u banci i blagajni	2.764,83	729,76	26,4
2.2.	Potraživanja za prihode	8.625,39	12.444,38	144,3
	Ukupno imovina	12.263,41	13.595,44	110,9
3.	Obveze	1.994,51	13.814,60	692,6
3.1.	Obveze za rashode	1.994,51	13.814,60	692,6
4.	Vlastiti izvori	10.268,90	-219,16	-2,1
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	12.263,41	13.595,44	110,9
	Izvanbilančni zapisi	4.247,13	4.247,13	100,0

Ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana koncem 2023. manja je u odnosu na stanje početkom godine za 1.332,03 eura ili 10,9 %. Vrijednosno značajnija odstupanja odnose se na novac u banci i blagajni, koji je manji za 2.035,07 eura ili 73,6 %; nefinancijsku imovinu, koja je manja za 451,89 eura ili 51,8 % (zbog ispravka vrijednosti); potraživanja za prihode, koja su veća za 3.818,99 eura ili 44,3 % (najvećim dijelom zbog manje naplaćenih potraživanja iz prethodnih godina) te obveze, koje su veće za 11.820,09 eura ili 592,6 % (najvećim dijelom zbog manje podmirenih obveza prema dobavljačima).

Vrijednost nefinancijske imovine iskazana u iznosu od 421,30 eura odnosi se na vrijednost prijenosnog računala u iznosu od 331,74 eura i multifunkcijskog pisača u iznosu od 89,56 eura.

Financijska imovina u iznosu od 13.174,14 eura odnosi se na potraživanja za prihode u iznosu od 12.444,38 eura, novac u blagajni u iznosu od 526,60 eura i na žiroračunu u poslovnoj banci u iznosu od 203,16 eura. Potraživanja za prihode odnose se na dospjela potraživanja od kupaca za zakup poslovnih prostora u zgradi Stranke iz prethodnih godina (od 2017. do 2022.) u iznosu od 5.425,38 eura te iz 2023. u iznosu od 7.019,00 eura. Do lipnja 2024. naplaćena su potraživanja u iznosu od 2.875,00 eura ili 23,1 % ukupnih potraživanja.

Obveze u iznosu od 13.814,60 eura odnose se na obveze prema dobavljačima za materijalne rashode (za usluge tekućeg i investicijskog održavanja, knjigovodstvene usluge, režijske troškove za poslovne prostore i druge materijalne rashode). U poslovnim knjigama ukupno stanje obveza umanjeno je za preplatu pojedinim dobavljačima (uplate za koje nije postojala evidentirana obveza) u ukupnom iznosu od 385,84 eura, zbog čega su u financijskim izvještajima manje iskazane obveze. Ukupne obveze, bez umanjenja za preplatu iznose 14.200,44 eura, od čega dospjele obveze iznose 376,20 eura, a nedospjele 13.824,24 eura. Do konca svibnja 2024. podmirene su obveze u iznosu od 4.567,99 eura.

Vlastiti izvori iskazani u negativnom iznosu od 219,16 eura odnose se na manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (preneseni višak prihoda iz prethodnog razdoblja u iznosu od 10.268,90 eura umanjen za manjak prihoda iz 2023. u iznosu od 10.488,06 eura).

Izvanbilančni zapisi u iznosu od 4.247,13 eura odnose se na kupoprodajnu vrijednost zgrade u kojoj je smješteno sjedište Stranke, za koju se vodi postupak upisa u zemljišnim knjigama.

III. REVIZIJA ZA 2023.

Postupci revizije provedeni su od 4. lipnja do 15. listopada 2024.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko-računovodstvenim poslovanjem
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijave ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu
2. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
3. Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21)
4. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/15, 25/17, 96/18 i 103/18 – ispravak i 134/22).

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu
2. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
3. Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06)
4. Uredba o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (koja je bila na snazi do 1. travnja 2023. te koja je na snazi od 1. travnja 2023.)
5. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/15 i 134/22)
6. Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja (Narodne novine 71/19)

7. Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23 – ispravak, 56/23 i 143/23)
8. Statut (rujan 2018.)
9. Pravilnik o ustroju Stranke (veljača 2016.)
10. Pravilnik o materijalno-financijskom poslovanju Stranke (veljača 2016.)
11. Godišnji program rada i Financijski plan za 2023. (prosinac 2022.) te Izmjene i dopune Financijskog plana za 2023. (prosinac 2023.).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Stranke. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera stavki na računima prihoda, rashoda te imovine, obveza i vlastitih izvora. Provjerena je dokumentacija u vezi s područjima revizije: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, financijski izvještaji, prihodi, rashodi te imovina, obveze i vlastiti izvori (između ostalog, provjereno je ostvarenje i iskazivanje prihoda iz svih izvora u skladu s propisima i djelatnosti Stranke te računska točnost dokumentacije na temelju koje su u poslovnim knjigama evidentirani rashodi). Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s poslovnim događajima. Provjerena je provedba naloga i preporuka iz prošle revizije koja je obavljena za 2022.

Nalaz za 2023.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, financijski izvještaji, prihodi, rashodi te imovina, obveze i vlastiti izvori.

Obavljenom revizijom za 2023. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje i financijske izvještaje te prihode od članarina i članskih doprinosa.

1. Sustav unutarnjih kontrola

- 1.1. Prema odredbama članka 3., stavka 1. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14 i 114/22), poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelu javnosti i transparentnosti.

Postupci i metode unutarnjih kontrola opisani su unutarnjim aktima. Odredbama članka 36. Statuta je, između ostalog, utvrđeno da Nadzorni odbor nadzire materijalno-financijsko poslovanje središnjice i svih ogranaka Stranke te obavlja i druge poslove nadzora po svojoj inicijativi i na traženje Glavnog odbora, Predsjedništva ili Predsjednika Stranke. Također, prema odredbi članka 10. Pravilnika o materijalno-financijskom poslovanju Stranke, Nadzorni odbor Stranke obavlja nadzor nad materijalno-financijskim poslovanjem Stranke te o istom podnosi izvješće Glavnom odboru Stranke.

Do vremena obavljanja revizije (rujan 2024.) Nadzorni odbor Stranke nije obavio nadzor materijalno-financijskog poslovanja Stranke za 2023. te podnio izvješće Glavnom odboru. Statutom i Pravilnikom o materijalno-financijskom poslovanju nije utvrđen rok za podnošenje izvješća o obavljenom nadzoru Glavnom odboru, kao ni oblik i sadržaj navedenog izvješća.

Državni ured za reviziju nalaže obaviti nadzor materijalno-financijskog poslovanja Stranke i podnositi izvješće Glavnom odboru u skladu s odredbama Statuta i Pravilnika o materijalno-financijskom poslovanju Stranke. Također, preporučuje unutarnjim aktom utvrditi rokove u kojima Nadzorni odbor Stranke podnosi Glavnom odboru izvješće o obavljenom nadzoru nad materijalno-financijskim poslovanjem Stranke, kao i oblik i sadržaj navedenog izvješća.

2. Planiranje

- 2.1. Program rada i Financijski plan za 2023. usvojilo je Predsjedništvo Stranke i Glavni odbor na sjednicama održanim u prosincu 2022. Izmjene i dopune Financijskog plana za 2023. usvojilo je Predsjedništvo Stranke 15. prosinca 2023., a nije ih usvojio Glavni odbor (iako je istog dana održana sjednica Glavnog odbora na kojoj su usvojeni Program rada i Financijski plan za 2024.).

Odredbama članka 5., stavaka 3. i 4. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14 i 114/22) propisano je da financijski plan donosi najviše tijelo neprofitne organizacije, odnosno tijelo koje je temeljem statuta neprofitne organizacije za to ovlašteno, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine za sljedeću godinu te da se izmjene i dopune financijskog plana provode tijekom godine po postupku za donošenje financijskog plana. Prema odredbama članka 27. Statuta, tijelo ovlašteno za donošenje Programa rada i Financijskog plana je Glavni odbor.

Financijski plan donesen je u kunama te su planirani prihodi u iznosu od 206.550,00 kn (27.413,89 eura), rashodi u iznosu od 203.500,00 kn (27.009,09 eura) i višak prihoda u iznosu od 3.050,00 kn (404,80 eura). Također je planiran i preneseni višak prihoda iz prethodnih godina u iznosu od 77.371,00 kn (10.268,90 eura) te ukupno planirani višak prihoda iznosi 80.421,00 kn (10.673,70 eura). Izmjenama i dopunama Financijskog plana za 2023., planirani su prihodi u iznosu od 34.630,00 eura, rashodi u iznosu od 45.650,00 eura te manjak prihoda u iznosu od 11.020,00 eura. Izmjene i dopune Financijskog plana ne sadrže očekivani rezultat poslovanja na 31. prosinca 2022. (odnosno godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan). Prema podacima iz financijskih izvještaja za prethodnu godinu (2022.), manjak prihoda za 2022. iznosio je 1.524,09 eura, preneseni višak iz prethodnih godina iznosio je 11.792,99 eura te je koncem 2022. višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosio 10.268,90 eura. S obzirom na to da je u vrijeme donošenja Izmjena i dopuna Financijskog plana za 2023. bio poznat rezultat poslovanja na 31. prosinca 2022., u Izmjenama i dopunama Financijskog plana trebalo je iskazati očekivani rezultat poslovanja u iznosu od 10.268,90 eura (koji je u jednakom iznosu bio planiran u Financijskom planu za 2023., a usvojen u prosincu 2022.).

Prema odredbama članka 16. Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, u financijskom planu neprofitne organizacije mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja za koji se očekuje da će ga neprofitna organizacija ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan; navedeni rezultat poslovanja sastoji se od prenesenog manjka, odnosno viška iz prethodnih godina i očekivanog manjka, odnosno viška za godinu koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan; preneseni manjkovi, odnosno viškovi iz prethodnih godina ne moraju biti nužno pokriveni, odnosno iskorišteni (utrošeni) u godini za koju se sastavlja financijski plan.

Državni ured za reviziju nalaže da izmjene i dopune financijskog plana donese nadležno tijelo Stranke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i Statuta. Nadalje, nalaže u izmjenama i dopunama financijskog plana iskazati rezultat poslovanja za koji se očekuje da će biti ostvaren na 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se sastavlja financijski plan ako je taj podatak poznat u vrijeme sastavljanja izmjena i dopuna financijskog plana, u skladu s odredbama Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.

Programom rada i Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima, u 2023. planirane su sljedeće aktivnosti s potrebnim sredstvima za njihovo provođenje, i to: osnaživanje Stranke okupljanjem novih članova u iznosu od 1.850,00 eura, aktivnosti ogranaka i registracija članstva u iznosu od 1.700,00 eura te jačanje veza sa svim bošnjačkim asocijacijama u iznosu od 1.800,00 eura. Osim navedenih aktivnosti, Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima planirana su sredstva za ostvarivanje aktivnosti foruma žena u iznosu od 1.500,00 eura te pripreme za popis stanovništva u iznosu od 38.800,00 eura, koje Programom rada nisu planirane. Nadalje, u Programu rada opisno su navedene aktivnosti Skupštine, Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke, koje nisu planirane Izmjenama i dopunama Financijskog plana te ne sadrže potrebna sredstva za njihovo ostvarivanje. Iz navedenog je vidljivo da aktivnosti planirane Programom rada i Izmjenama i dopunama Financijskog plana po programima nisu usklađene, a izmjene Programa rada za 2023. nisu donesene. Stranka ne prati ostvarenje rashoda po aktivnostima, a na knjigovodstvenim ispravama (računima) na temelju kojih su ostvareni rashodi (za robu, radove i usluge) nisu navedene aktivnosti na koje se poslovni događaj odnosi te je otežana kontrola korištenja financijskih sredstava za planirane aktivnosti. Prema odredbi članka 4., stavka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, politička stranka ostvarena financijska sredstva može koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom.

Državni ured za reviziju preporučuje uskladiti aktivnosti u programu rada s aktivnostima planiranim financijskim planom po programima. Nadalje, preporučuje na računima za robu, radove i usluge navesti aktivnost na koju se ostvareni rashodi odnose kako bi se omogućila kontrola korištenja sredstava Stranke za ostvarenje aktivnosti planiranih godišnjim programom rada.

3. Računovodstveno poslovanje i financijski izvještaji

3.1. Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije. Utvrđene nepravilnosti odnose se na evidentiranje/iskazivanje poslovnih događaja, popis imovine i obveza, financijske izvještaje te polugodišnje izvješće o donacijama.

– Evidentiranje/iskazivanje poslovnih događaja

Pojedini poslovni događaji u poslovnim knjigama nisu evidentirani ni u financijskim izvještajima iskazani prema računovodstvenom načelu nastanka događaja. Tako su prihodi i potraživanja za prihode poslovanja u iznosu od 1.121,00 euro, koji se odnose na zakupninu i režijske troškove od jednog zakupnika za lipanj 2023., evidentirani u poslovnim knjigama za 2024., a trebali su biti evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023. Nadalje, rashodi u iznosu od 16.876,43 eura koji se odnose na troškove uređenja poslovnog prostora (isporučeni materijal i izvedeni radovi) u zgradi Stranke (na temelju računa od 31. prosinca 2022.) evidentirani su u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023., iako je iz priložene dokumentacije vidljivo da je materijal isporučen i radovi izvedeni do konca rujna 2022. te ih je trebalo evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima za 2022.

Odredbama članaka 22. i 26. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisano je, između ostalog, da se imovina i obveze iskazuju po računovodstvenom načelu nastanka događaja; prihodi i rashodi priznaju uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja, što znači da se recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati te da se rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju.

Rashodi u iznosu od 410,06 eura nisu u poslovnim knjigama evidentirani ni u financijskim izvještajima iskazani na računima propisanim računskim planom za neprofitne organizacije. Troškovi nabave pisača i USB kabela u iznosu od 202,41 euro evidentirani su i iskazani na računu rashoda amortizacije umjesto na računu rashoda za sitni inventar. Nadalje, dio vrijednosti mobilnog uređaja u iznosu od 207,65 eura evidentiran je i iskazan na računu rashoda za sitni inventar u iznosu od 178,00 eura i na računu rashoda za usluge telefona u iznosu od 29,65 eura, a trebalo ju je evidentirati i iskazati na računu dugotrajne nefinancijske imovine (komunikacijska oprema). Preostali dio vrijednosti navedenog mobilnog uređaja u iznosu od 504,05 eura nije evidentiran u poslovnim knjigama ni iskazan u financijskim izvještajima za 2023. Naime, Stranka je u lipnju 2023. od društva za pružanje telekomunikacijskih usluga nabavila mobilni uređaj u vrijednosti od 711,70 eura za koji je ugovorena mjesečna otplata u 24 mjesečne rate (u iznosu od 29,65 eura mjesečno) s početkom obračuna od lipnja 2023. Do konca 2023. obračunano je sedam rata u iznosu od 207,65 eura, što je evidentirano i iskazano na računu rashoda za sitni inventar i za usluge telefona. Ukupnu vrijednost navedenog uređaja u iznosu od 711,70 eura trebalo je u trenutku nabave evidentirati u poslovnim knjigama u okviru dugotrajne imovine (skupina 02), na računu komunikacijske opreme te od početka srpnja do konca 2023. obračunati amortizaciju u iznosu od 177,90 eura (po propisanoj stopi od 50,0 %).

U poslovnim knjigama za 2023. evidentiran je ispravak vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine i obračunana amortizacija u jednakom iznosu od 651,02 eura. Revizijom je utvrđeno da je za računala i računalnu opremu (prijenosno računalo Lenovo IdeaPad 3 i multifunkcijski pisač) nabavljene koncem 2022. obračunan ispravak vrijednosti u iznosu od 421,30 eura, umjesto u iznosu od 210,65 eura, jer je pri utvrđivanju ispravka vrijednosti pogrešno primijenjena stopa u visini od 50,0 % umjesto u visini od 25,0 % (propisanoj stopi za računalnu opremu). S obzirom na to da se ispravak vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine temelji na obračunu amortizacije, iz navedenog proizlazi da je vrijednost imovine evidentirana u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima manja za 210,65 eura, dok su rashodi amortizacije evidentirani i iskazani više u jednakom iznosu (umjesto u iznosu od 651,02 eura trebali su biti evidentirani i iskazani u iznosu do 440,37 eura). Nadalje, proizlazi da je i manjak prihoda tekuće godine (za 2023.) evidentiran u poslovnim knjigama i iskazan u financijskim izvještajima više za 210,65 eura (evidentiran je i iskazan u iznosu od 10.488,06 eura umjesto u iznosu od 10.277,41 euro).

Odredbama članaka 9. i 10. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te članka 4. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, između ostalog, propisano je da neprofitna organizacija vodi knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije i obvezna je u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora.

Prema odredbama članaka 10. i 12. navedenog Pravilnika, skupina računa 02 – Proizvedena dugotrajna imovina, sastoji se, između ostalog, od postrojenja i opreme; skupina računa 04 – Sitni inventar je dugotrajna materijalna imovina koja se zbog pojedinačne nabavne vrijednosti manje od 464,53 eura može pratiti izdvojeno od dugotrajne imovine u skupini računa 02, a sitni inventar otpisuje se jednokratno stavljanjem u uporabu ili kalkulatивно razmjerno trošenju.

Nadalje, odredbama članka 24. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i članka 41. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, između ostalog, propisano je da se vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine amortizira, odnosno ispravlja linearnom metodom u korisnom vijeku upotrebe počevši od prvog dana mjeseca iza mjeseca u kojem je imovina stavljena u upotrebu te da skupina računa 43 – Rashodi amortizacije, obuhvaća trošak nabave dugotrajne imovine koja se amortizira u vijeku uporabe prema propisanim stopama amortizacije, a sastavni dio navedenog Pravilnika je popis stopa amortizacije dugotrajne imovine.

Državni ured za reviziju nalaže u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima prihode od zakupa poslovnih prostora, troškove uređenja poslovnog prostora i potraživanja za prihode poslovanja evidentirati i iskazivati uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Također, nalaže rashode i imovinu evidentirati i iskazivati na računima propisanim računskim planom za neprofitne organizacije, a amortizaciju i ispravak vrijednosti dugotrajne imovine obračunavati u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

Račun za električnu energiju za lipanj 2023. u ukupnom iznosu od 258,62 eura (od čega se 153,20 eura odnosi na stvarni trošak električne energije odnosno rashode u visini obveze za plaćanje i 105,42 eura na obračunanu razliku između tržišne cijene isporučene energije i cijene utvrđene Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije) u poslovnim knjigama evidentiran je dva puta. Također, i obveza po navedenom računu u iznosu od 153,20 eura podmirena je dva puta. Zbog navedenog su u poslovnim knjigama i u financijskim izvještajima za 2023. više evidentirani i iskazani rashodi za električnu energiju za 258,62 eura te drugi prihodi (u okviru kojih je evidentirana razlika između tržišne cijene isporučene energije i cijene utvrđen navedenom Uredbom) za 105,42 eura.

Stanje novčanih sredstava na 31. prosinca 2023. prema izvodu poslovne banke iznosi 474,13 eura. U poslovnim knjigama je evidentirano i u financijskim izvještajima iskazano stanje novčanih sredstava u iznosu od 203,16 eura, što je manje za 270,97 eura u odnosu na stanje novčanih sredstava prema izvodu poslovne banke. Razlika se odnosi na manje iskazano početno stanje u iznosu od 0,92 eura i neevidentiranu uplatu kupca za zakupninu od 23. siječnja 2023. u iznosu od 375,00 eura te neevidentirano plaćanje dobavljaču za usluge telefona od 9. listopada 2023. u iznosu od 104,95 eura. Usklađivanje stanja novčanih sredstava sa stanjem prema izvodu poslovne banke evidentirano je u poslovnim knjigama za 2024.

Obveze su koncem 2023. u poslovnim knjigama evidentirane i u financijskim izvještajima iskazane u iznosu od 13.814,60 eura, a trebale su biti evidentirane i iskazane u iznosu od 14.200,44 eura (za 385,84 eura manje su iskazane obveze prema dobavljačima). Naime, prema analitičkoj evidenciji dobavljača, koncem godine dio dobavljača je u preplati u ukupnom iznosu od 385,84 eura jer je Stranka u 2023. i prethodnim godinama po plaćanju pojedinih računa dobavljača zatvarala obveze, a da prethodno nije u poslovnim knjigama evidentirala rashode i obveze za iznos preplate. Stranka je za iznos preplate (385,84 eura za koje nije postojala evidentirana obveza) umanjila završno stanje ukupnih obveza prema dobavljačima, a navedeni iznos trebalo je evidentirati u okviru financijske imovine, na računu potraživanja za dane predujmove, kako bi obveze i imovina bili realno iskazani.

Prema odredbama članaka 7. i 8. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, računovodstvo propisano ovim Zakonom temelji se na računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija; informacija u financijskom izvještaju je pouzdana kad u njoj nema značajne pogreške i pristranosti, odnosno kad vjerno odražava ono što predstavlja; načelo pojedinačnog iskazivanja pozicija znači osiguravanje prikazivanja podataka pojedinačno po vrstama prihoda, rashoda, kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora; neprofitna organizacija dužna je, između ostalog, prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje na način kojim se omogućava provjera poslovnih događaja, utvrđivanje financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije, poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva.

Državni ured za reviziju nalaže u poslovnim knjigama evidentirati i u financijskim izvještajima iskazati prihode, rashode, imovinu (novčana sredstva i potraživanja za dane predujmove) i obveze prema računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija, a podatke evidentirane i iskazane u financijskim izvještajima uskladiti sa stvarnim stanjem u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Rashodi za službena putovanja ostvareni su u iznosu od 2.320,23 eura. Prema evidenciji putnih naloga, spomenuti rashodi ostvareni su na temelju sedam putnih naloga, a odnose se na troškove dnevnica, prijevoza (naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe), smještaja i druge troškove službenih putovanja (cestarina i parking) potpredsjednika Stranke, potpredsjednika ogranaka i članova Stranke. Pojedini putni nalozi u poslovnim knjigama nisu evidentirani na temelju vjerodostojne dokumentacije koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj. Na putnim nalogima obračunani su i isplaćeni troškovi puta (cestarina) u ukupnom iznosu od 71,23 eura za koje nije priložena knjigovodstvena dokumentacija (računi) na temelju koje su spomenuta sredstva isplaćena.

Prema odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama; vjerodostojna je ona knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj; knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena.

Nadalje, prema odredbi članka 8., stavka 2. Pravilnika o porezu na dohodak, izdaci za službena putovanja (dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja, i drugo) obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdaci i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Uz putni nalog obvezno se prilažu isprave kojima se dokazuju nastali izdaci i to osobito: računi za cestarine, parkiranje, putne karte ili u iznimnim i opravdanim slučajevima preslike putnih karata, računi za smještaj i drugo, bez obzira na način podmirjenja izdataka.

Državni ured za reviziju nalaže obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju naloga za službeno putovanje uz koji su priložene sve isprave kojima se dokazuju nastali rashodi, u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o porezu na dohodak.

– Popis imovine i obveza

U prosincu 2023. donesena je Odluka o godišnjem popisu imovine i obveza sa stanjem na 31. prosinca 2023. te je imenovano povjerenstvo za popis imovine i obveza (predsjednik i dva člana). Povjerenstvo je početkom siječnja 2024. sastavilo Izvješće o obavljenom popisu imovine i obveza, koje je potpisom prihvatio Predsjednik Stranke. Navedeno Izvješće sadrži podatke o nabavnoj vrijednosti i ispravku vrijednosti dugotrajne imovine, stanju novčanih sredstava na žiroračunu i u blagajni, popis novčanica u blagajni (po vrijednosti i količini) te iznosu potraživanja od kupaca i obveza prema dobavljačima (ukupni iznos te specifikaciju po kupcima i dobavljačima). Uz Izvješće o obavljenom popisu imovine i obveza priložena je popisna lista dugotrajne nefinancijske imovine (obuhvaća dugotrajnu proizvedenu imovinu – osnovna sredstva i sitni inventar) prema količini i vrijednosti predmeta dugotrajne nefinancijske imovine te za potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima izvodi otvorenih stavaka iz analitičke knjigovodstvene evidencije (nepodmireni računi kupaca i dobavljača), koje nisu potpisali članovi popisnog povjerenstva.

Novčana sredstva na žiroračunu koja su u poslovnim knjigama evidentirana i u financijskim izvještajima iskazana u iznosu od 203,16 eura, potraživanja od kupaca u iznosu od 12.444,38 eura te obveze prema dobavljačima u iznosu od 13.814,60 eura popisani su na temelju podataka evidentiranih u poslovnim knjigama, a revizijom (pregledom izvoda poslovne banke te ulaznih i izlaznih računa) je utvrđeno da stanje novčanih sredstava na žiroračunu te potraživanja i obveze nisu točno evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2023. Stranka koncem godine s kupcima i dobavljačima nije uskladila podatke o potraživanjima i obvezama (izvodi otvorenih stavaka). Zbog navedenog nije postignuta osnovna svrha popisa, a to je utvrđivanje stvarnog stanja imovine i obveza te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Prema odredbama članka 19., stavka 2. te članka 20., stavka 3. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija dužna je najmanje jednom i to na kraju svake poslovne godine popisati imovinu i obveze sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem; podaci o popisu imovine i obveza unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste. Popisne liste su knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi povjerenstva za popis.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati popis imovine i obveza te provesti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

– Financijski izvještaji

Za 2023. sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima te Bilješke uz financijske izvještaje (uz Izvještaj o prihodima i rashodima te uz Bilancu).

Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima nisu označene rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose. Bilješke uz Bilancu ne sadrže pregled ugovornih odnosa i sudskih sporova koji su u tijeku, koji mogu postati obveza ili imovina (u Bilanci na dan 31. prosinca 2023. u izvanbilančnim zapisima iskazana je kupoprodajna vrijednost poslovne zgrade za koju se vodi sudski postupak). Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima nisu potpune jer ne sadrže razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u ostvarenju pojedinih prihoda i rashoda u odnosu na ostvarenje prethodne godine. Utvrđeno je da su znatno više ostvareni prihodi od imovine za 7.849,62 eura ili 33,4 %; ostali prihodi za 3.146,26 eura ili 68 248,6 %; rashodi za komunalne usluge za 3.668,75 eura ili 194,3 %; rashodi za intelektualne i osobne usluge za 1.629,95 eura ili 34,9 % i rashodi za energiju za 1.541,15 eura ili 27,5 %; manje su ostvareni rashodi za reprezentaciju za 2.595,99 eura ili 66,1 %; rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja ostvareni su u iznosu od 16.876,43 eura, a u prethodnoj godini nisu ostvareni.

Prema odredbama članka 9. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, Bilješke su dopuna podataka uz financijske izvještaje. Bilješke mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane, a označavaju se rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose. Obvezne Bilješke uz Bilancu jesu: pregled ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku) i pregled stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (leasing). U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

Državni ured za reviziju nalaže Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima označavati rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose, uz Bilancu sastavljati pregled sudskih sporova u tijeku koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina te navoditi razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja prihoda i rashoda u odnosu na ostvarenje prethodne godine u skladu s odredbama Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija.

– Polugodišnje izvješće o donacijama

Stranka u prvih šest mjeseci 2023. nije primila dobrovoljne priloge (donacije) za financiranje redovne političke aktivnosti te nije unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja o tome dostavila obavijest Državnom izbornom povjerenstvu.

Prema odredbama članka 21. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici koji su u prvih šest mjeseci tekuće godine primili donacije dužni su najkasnije do 15. srpnja tekuće godine dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, izvješće o donacijama koje su, za potporu svoga političkog djelovanja, primili u prvih šest mjeseci tekuće godine (polugodišnje izvješće); političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici koji u prvih šest mjeseci tekuće godine nisu primili donacije dužni su do roka za dostavu izvješća o donacijama dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, obavijest da u navedenom razdoblju nisu primili donacije.

Državni ured za reviziju nalaže unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja dostaviti (Državnom izbornom povjerenstvu) polugodišnje izvješće o donacijama ili obavijest da u prvih šest mjeseci tekuće godine nisu primili donacije, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

4. Prihodi od članarina i članskih doprinosa

4.1. Prihodi od članarina i članskih doprinosa u 2023. nisu ostvareni. Prema odredbi članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, članarina, odnosno članski doprinos je redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća stranci na način i pod uvjetima utvrđenim Statutom ili drugim aktom političke stranke.

Odredbama članaka 12. i 15. Statuta Stranke utvrđeno je da se članom Stranke postaje potpisivanjem pristupnice koja se upisuje u jedinstveni registar članstva koji se vodi u Stručnim službama Stranke te da je dužnost članova Stranke, između ostalog, plaćati članarinu. Prema Odluci Predsjedništva Stranke iz prosinca 2018., utvrđena je jedinstvena godišnja članarina u iznosu od 12,00 kn (u protuvrijednosti 1,59 eura) za sve članove.

Stranka je prethodnih godina započela reviziju članstva koja, do vremena obavljanja revizije (srpanj 2024.), nije završena te Stranka nema evidenciju članova Stranke. Prema podacima iz Registra političkih stranaka (uvid od 2. lipnja 2024.), Stranka ima 17 ogranaka. Statutom je utvrđeno da ogranak mora imati minimalno 15 članova. Iz navedenog proizlazi da bi Stranka trebala imati najmanje 255 članova te da bi obveza članova za članarine za 2023. trebala iznositi najmanje 405,45 eura. Stranka koncem 2023. nema u poslovnim knjigama evidentirana potraživanja za članarine.

Državni ured za reviziju nalaže ustrojiti jedinstvenu evidenciju članova (registar članstva) Stranke u svrhu ostvarivanja prihoda od članarina u skladu s odredbama Statuta.

Stranka u cijelosti prihvaća Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji.

Provedba naloga i preporuka

- 1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Stranke za 2022., o čemu je sastavljeno Izvješće. O financijskim izvještajima izraženo je uvjetno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja bezuvjetno mišljenje. Revizijom za 2023. provjereno je je li Stranka postupila prema nalogima i preporukama danim u prošloj reviziji, u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka.

U tablici u nastavku navode se nalozi (N) i preporuke (P) iz prošle revizije i njihov status. Također, navodi se nalog čija provedba zbog opravdanih razloga nije primjenjiva.

Tablica broj 4

Provedba naloga i preporuka iz prošlih revizija

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godine prošlih revizija	N ili P	Opis naloga ili preporuke	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5	6
1.	Planiranje	2022.	N	Sastavljati financijski plan (godišnji) s točnim podacima o planiranim prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.	15. siječnja 2024.	djelomično provedeno
2.		2022.	P	Na računima za robu i usluge navesti aktivnost na koju se ostvareni rashodi odnose kako bi se omogućila kontrola korištenja sredstava Stranke za ostvarenje aktivnosti planiranih godišnjim programom rada.	15. siječnja 2024.	nije provedeno
3.	Računovodstveno poslovanje i financijski izvještaji	2022.	N	U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima rashode za računovodstvene usluge, reprezentaciju te usluge studentskog servisa evidentirati uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja, odnosno u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.	29. veljače 2024.	provedeno
4.		2022.	N	Obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju naloga za službeno putovanje koji sadrži sve propisane podatke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o porezu na dohodak.	29. veljače 2024.	nije provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godine prošlih revizija	N ili P	Opis naloga ili preporuke	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5	6
5.	Prihodi	2022.	N	Rashode reprezentacije evidentirati u poslovnim knjigama na temelju knjigovodstvenih isprava iz kojih će biti vidljivi razlozi ugošćivanja, korisnici usluga reprezentacije i drugi podaci koje mora imati uredna i vjerodostojna knjigovodstvena isprava, u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o porezu na dohodak.	29. veljače 2024.	provedeno
6.		2021. 2022.	N	Obavljati cjeloviti popis imovine i obveza sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.	29. veljače 2024.	nije provedeno
7.		2022.	N	Uz financijske izvještaje, dostavljati nadležnim institucijama godišnji program rada unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.	29. veljače 2024.	provedeno
8.		2022.	N	Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima označavati rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose; kao obveznu Bilješku uz Bilancu sastavljati pregled sudskih sporova u tijeku koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina, te u Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima navoditi razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja prihoda i rashoda u odnosu na ostvarenje prethodne godine u skladu s odredbama Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija.	29. veljače 2024.	nije provedeno
9.		2022.	N	Ustrojiti jedinstvenu evidenciju članova Stranke u svrhu ostvarivanja prihoda od članarina u skladu s odredbama Statuta.	30. travnja 2024.	nije provedeno
10.		2022.	N	Voditi evidencije o primitku članarina i izdavati potvrde o primitku članarina u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu i Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja.	29. veljače 2024.	nije primjenjivo

Obrazloženje danog naloga koji je djelomično proveden i naloga koji nije primjenjiv daje se u nastavku.

- Financijski plan za 2023. sadrži rezultat poslovanja za koji se očekuje da će biti ostvaren na 31. prosinca 2022., ali ne i Izmjene i dopune Financijskog plana za 2023. (ne sadrže očekivani rezultat poslovanja na 31. prosinca 2022., odnosno godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan). (redni broj 1.)
- Stranka u 2023. nije ostvarila prihode od članarina te nalog o vođenju evidencija o primitku članarina i izdavanju potvrda o primitku članarina u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu i Pravilnika o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja zbog navedenog nije primjenjiv. (redni broj 10.)

Stranka je i nadalje u obvezi postupati prema nalogima i preporuci Državnog ureda za reviziju, koji nisu provedeni i nalogu koji nije u cijelosti proveden.

1.2. *Stranka se nije posebno očitovala na status naloga i preporuka, ali u Očitovanju navodi da u cijelosti prihvaća Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji.*